

Gemeente	: Boxtel	Objectnr.	: 22
Plaats	: Liempde	Datum invent.	: 8/1998
Straat + nummer	: Klein Hoekje 15	Kwalificatie	: gemeentelijk monument
Kad. aanduiding	: E4039		
Huidige functie	: woonhuis		
Oorspr. functie	: boerderij		
Bouwtype	: langgevelboerderij (tweebeukig)		
Bouwjaar	: 1850		

Bouwgeschiedenis: Deze langgevelboerderij is gebouwd in 1850, en was daarmee het 221ste huis in Liempde ¹. Tot dan bestond het perceel uit bouwland dat behoorde bij een boerderij aan de overzijde van de weg (ongeveer tegenover het huidige pand Klein Hoekje 5). Op het kadastrale minuutplan van 1832 ² is te zien dat in de omgeving nog nauwelijks bebouwing stond, slechts een vijftal boerderijen in het blok Klein Hoekje/Oude Dijk/Populierenlaan/Rosenhofsestraat, waaronder het naast het onderhavige pand gelegen nr. 11-13 (objectnr. 21). Op de kadastrale schattingskaart van 1886 ² staat het pand afgebeeld met op het achtererf twee kleine bouwsels. Het gebouw is gesitueerd in de uiterste noordoosthoek van het voornoemde perceel bouwland, dat onderdeel bleef uitmaken van dezelfde eigendom. Het bebouwd oppervlak van de boerderij was toen duidelijk kleiner dan thans; kennelijk is het linker (houten) schuurgedeelte later aangebouwd (ca. 6,50 meter, vanaf de dwarsmuur [de oude achtergevel] tussen voormalige stal en deel). De gebouwtjes op het achtererf waren waarschijnlijk privaathuisjes; zo'n huisje staat ter plaatse nog ingetekend op een verbouwingstekening uit 1983. Dit kan betekenen dat het huis eertijds in tweeën was bewoond. Ten tijde van de bouw was de familie Boers uit Heesch eigenaar van het perceel ³. In 1855 komt het in eigendom bij de timmerman Hendrikus Habraken, die vanaf de bouw al in het pand woonde ¹. In 1868 komt het aan klompenmaker Adrianus Mathijssen en in 1923 wordt het toegevoegd aan het bezit van de kinderen Van der Velden die ook eigenaar waren van onder meer de naastgelegen boerderijen aan de Oude Dijk en Klein Hoekje 11-13. Van het pand zijn twee verbouwingen bekend. De eerste uit 1983 omvatte onder meer de vernieuwing van de kap en de volgende uit 1985 de algehele inrichting tot woonhuis (in de voormalige schuur/stal en op zolder) ^{4, 5}.

Beschrijving: Het pand, van het tweebeukige langgevelboerderij-type, staat aan de westzijde, op ca. 22,50 meter afstand, overhoeks t.o.v. de openbare weg genaamd Klein Hoekje. Vanaf deze weg leidt een pad naar de op het zuiden gerichte lange voorgevel. Aan de oostzijde vertoont zich het woonhuis, aan de westzijde het voormalig schuur/stalgedeelte. Haaks op de voorgevel -ter hoogte van de stal- staat op ca. 5 meter afstand de voormalige boerderij Klein Hoekje 11-13 (objectnr. 21). Het pand is omgeven met een siertuin. Het pand beslaat een rechthoekig grondplan (19,40x6,10 meter; het oude woongedeelte is ca. 7 meter lang). Het geheel is gebracht onder een met riet gedekt schilddak. Bij het voor- en achterschild ligt aan de onderzijde een strook blauwe oudhollandse pannen: bij het voorschild 4 rijen, 1 meter vanaf het schildeind tot aan de voormalige deeldeuren, en 7 rijen pannen bij het ca. 50 centimeter lager afhangende achterschild. Het dak is gootloos gebleven; knijpdelen onder het overstek. Ter hoogte van de brandmuur staat op de met blauwe vorsten gedekte nok een gemetselde schoorsteen. De rietdekking is opgewipt bij de deeldeuren en bij een drietal bij de laatste verbouwingen aangebrachte dakkapellen: één ter hoogte van de voordeur, en één in beide schildeinden (in het schildeind bij het woonhuis zat eerder al een klein zolderlicht); verder een reeks ijzeren dakramen in het achterschild. Het muurwerk is opgetrokken in handvormsteen, gemetseld in kruisverband. De linker kopgevel en het aansluitende deel links van de deeldeuren hebben een gepotdekselde houten wand. In de voorgevel vertoont zich rechts het woongedeelte met de entree tussen twee schuifvensters. De entree bestaat uit een oud geprofileerd kozijn, met eenruits bovenlicht en nieuwe onder/bovendeur. De vensters hebben een oud kozijn met luikaanslag, klampluiken en roeden-verdeelde ramen (3x4 + 2x4); rollaag aan de onderzijde. Links hiervan, achter de brandmuur een halfroond stalvenster (met V-vormige roede); ter plaatse vertoont het muurwerk oude

bouwsporen en een stroomlaag onder de muurplaat. Links hiervan een voormalige dubbele staldeur-opening, thans gedicht met een groot roedenverdeeld raam. Daarnaast de opgeklampte, hoge dubbele deeldeer, met oude gesmede gehengen afgehangen aan kozijnstijl (ertussen is de zijkant van de oorspronkelijke achtergevel zichtbaar).

In de rechter kopgevel zit een bij de laatste verbouwing geplaatst schuifvenster als voornoemd (roedenverdeling 3x4 + 1x4); tot dan was de gevel blind uitgezonderd het nog bestaande kleine opkamervenster (vierkant formaat, vierruits draairaampje, met luik in kozijn met luikaanslag en diefijzers; rollaag aan onder- en bovenkant) en kelderlicht (het kozijn is ondanks het verdwijnen van de kelder gespaard).

In de achtergevel zit verspreid een vijftal kleine vensters als voornoemd opkamervenstertje (deels oude kozijnen; één met diefijzers). Het linker gaf licht in het verdwenen opkamertje, dat ernaast in een bedstee-ruimte. Voorts zitten in de achtergevel twee klampdeuren in geprofileerd kozijn. Links naast de woonhuistoegang (direct achter de brandmuur) is de gevel versterkt met twee steunberen. Ter plaatse is het metselwerk uitgevoerd in halfsteens verband. Verder vertoont de gevel rechts van deze deur het bouwspoor van een dichtgezet venster (tussen rollagen) en een bouwnaad ter hoogte van de oorspronkelijke achtergevel.

De linker kopgevel wordt grotendeels ingenomen door een moderne glaspui.

Interieur. De indeling van het oude woonhuis is grotendeels gehandhaafd. In de herd een brede schouw (met taps toelopende schoorsteen) met bordenlijst, en links ernaast een vaste kast; enkelvoudige balklaag; aan de achterzijde een tweetal bedstee-ruimten met daartussen een vaste kast (voorheen bedsteewand). De opkamer/kelder-ruimte is op begane grond-niveau gebracht. De voormalige stal/schuur is ingericht tot woonruimte; de zolder tot slaapkamers; trap tegen achterzijde brandmuur. De tweebeukige gebintconstructie is deels in het zicht gebleven: de balken zijn in de voorgevel verankerd en rusten aan de achterzijde op stijlen.

Motivering: Met riet gedekte langgevelboerderij anno 1850.

Van cultuurhistorische waarde vanwege het bouwtype, als een goed voorbeeld van een eenvoudige langgevelboerderij uit het midden van de 19de eeuw, vanwege de gaafheid van de hoofdvorm en de detaillering, alsmede vanwege de gebint-constructie en enkele oorspronkelijke interieur-elementen.

Situeringswaarde als beeldbepalend onderdeel van de historische boerderij-bebouwing aan het Klein Hoekje, mede gezien het ensemble met de direct naastgelegen 18de-eeuwse boerderij Klein Hoekje 11-13.

Bronnen:

¹ Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 2650 Bevolkingsregister, 1850-1860, I; f°275, Looeind 221, Hendrik Habraken (*1814), timmerman, nieuw gesticht huis 1850.

² Rijksarchief Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch. Kadastraal minuutplan 1832; Liempde/Liempde E2 nr. 1098. Kadastrale schattingskaart 1886; E1282.

³ Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 3311 Oorspronkelijk aanwijzende tafel; E1098 [bouwland; klasse 3], wed^e Joost Mulders, bouweresse. Inv.nrs. 3313-3318 Kadastrale leggers; Art. 278 [1832-1842] wed^e Joost Mulders, bouweresse; E1098 [bouwland]. Art. 706 [1842-1855] Maria C., Jozepha C., Johanna M. & Lambertus Boers, Heesch; E1098 [bouwland] 1852 > E1282 [huis, schuur & erf; klasse 4] vrijdom tot 1858. Art. 1008 [1855-1868] Hendrikus Habraken, timmerman; E1282 [huis, schuur & erf; klasse 8 in 1859]. Art. 1988 [1868-1923] Adrianus Mathijssen, klompenmaker/ vanaf dienstjaar 1908: Antonius, Johannes en Elisabeth Mathijssen, ½ bleigⁿ. & Wilhelmina Habraken, wed^e Adrianus Mathijssen, vruchtgebruik; E1282 [huis, schuur & erf] dienstjaar 1923 verkoop. Art. 2704 [1923-...] de kinderen Van der Velden, landbouwers; E1282 [huis, schuur & erf] 1962 vereniging > E2464 [4 huizen, erf, schuur, stal, hok, bergplaats, bouw- & weiland].

⁴ Archief BWT Liempde. Bouwvergunning 1983, dossier 1983/74, verbouw tot atelier.

⁵ Archief BWT Liempde. Bouwvergunning 1985, dossier 1985/44, verbouw woning.

⁶ A.J.C. van Leeuwen e.a., De monumenten van Noord-Brabant, cultuur-historische inventarisatie, Boxtel/Liempde, Baarn/'s-Hertogenbosch 1986; p. 97, foto ca. 1979 Klein Hoekje 11-13 & 15.